

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

نقش و وظیفه شهرداری در برنامه‌ریزی فضاهای تفریحی و فرهنگی

زمین‌های ورزشی

اهداف اصلی ترویج و تعمیم ورزش از سوی نهادهای عمومی و از جمله شهرداری‌ها به شرح زیر است:

- ۱- اهداف جسمانی: شامل تقویت قوای عمومی بدن و ایجاد ورزشدگی و هماهنگی در بین اعضا و اندام‌ها برای برخورداری از قدرت، سرعت، مهارت، ایجاد استقامت در برابر فشارهای جسمی و کارهای طولانی و درازمدت، افزایش قدرت تخیل، اصلاح و بازسازی و ناتوانی بدن و توان بخشی به منظور رفع نقص‌ها و نارسایی‌های فیزیکی و ایجاد بهره‌وری.
- ۲- اهداف روانی: شامل کشف استعدادهای نهفته و شناخت استعدادهای روانی و حرکتی، پرورش و شکوفایی دیگر قابلیت‌های ذاتی و خدادادی، انگیزش فرد برای تحرک و جلوگیری از خمودگی، نگرانی‌های روانی، انزواجویی‌ها، یأس‌ها و ترس‌ها.
- ۳- اهداف اجتماعی: شامل پرورش و پذیرش و احترام به قوانین گروهی و مقررات اجتماعی، پرورش توان مدیریت و حس مسئولیت پذیری، جلوگیری از اشاعه آسیب‌های اجتماعی و تقویت همبستگی اجتماعی می‌شود.

مشخصات انواع زمین‌های ورزشی

زمین‌های ورزشی، تنوعی چشمگیر دارند که بررسی تمام آن‌ها امکان‌پذیر نیست. اما مشخصات برخی از زمین‌های ورزشی که بیشتر در پارک‌ها و فضاهای باز شهری توسط شهرداری‌ها احداث می‌گردد، در پیوست ذکر می‌شود. ذکر مشخصات انواع زمین‌های ورزشی نیز بر اساس سلسله مراتب کالبدی، مفید خواهد بود.

- مرکز ورزشی واحد همسایگی

در مرکز ورزشی واحد همسایگی، امکاناتی برای ورزش‌های پرتعداد مانند فوتبال گل کوچک، والیبال، بسکتبال، و تنیس روی میز در فضای باز پیش‌بینی می‌شود. شعاع کاربری مرکز ورزشی واحد همسایگی ۳۰۰ متر است و جمعیتی بین ۲۰۰۰ تا ۴۰۰۰ نفر را تحت پوشش قرار می‌دهد. حداقل مساحت این مرکز ۵۰۰ متر در نظر گرفته می‌شود و پاسخگوی نیازهای ورزشی اولیه جوانان و نوجوانانی است که محل زندگی و سکونت آن‌ها در اطراف این مرکزها باشد.

عناصر ورزشی پیشنهادی برای واحد همسایگی

ردیف	نوع ورزشی	فضای بسته	فضای باز
۱	والیبال	-	+
۲	بسکتبال	-	+
۳	تنیس روی میز	-	+
۴	فوتبال گل کوچک	-	+

- مرکز ورزشی محله

در مرکز ورزشی محله، افزون بر ورزش‌هایی که در فضای آزاد مرکز ورزشی واحد همسایگی عملی می‌شوند، سالن‌های ورزشی مخصوص ژیمناستیک و شطرنج نیز طراحی می‌شوند. به عبارت دیگر، مرکز ورزشی محله، فضای ورزشی سرپوشیده‌ای دارد که از سالن‌های چندمنظوره آن برای انجام چند ورزش در یک سالن استفاده می‌شود.

فضاهای ورزشی و تأسیسات جانبی پیشنهادی برای محله

ردیف	نوع فضاهای ورزشی	فضای بسته	فضای باز
۱	فوتبال (گل کوچک)	-	+
۲	والیبال	-	+
۳	بسکتبال	-	+
۴	تنیس روی میز	-	+
۵	سالن ژیمناستیک	+	-
۶	سالن شطرنج	+	-
۷	ساختمان اداری و تأسیسات	+	-
۸	فضاهای ارتباطی و فضای سبز	-	+
۹	بوفه	+	-

شعاع کاربری مرکز ورزشی محله ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ متر است و جمعیتی بین ۶ تا ۱۰ هزار نفر را تحت پوشش قرار می‌دهد. حداقل مساحت این مرکز ورزشی ۸۰۰۰ مترمربع در نظر گرفته می‌شود و گنجایش حدود ۱۰۰۰ تا ۱۴۰۰ نفر تماشاگر و بازیکن را دارد. در این مرکز ورزشی افزون بر فضاهای ورزشی، تأسیسات جانبی مانند ساختمان اداری، تأسیسات، بوفه و فضای سبز نیز احداث می‌شود.

- مرکز ورزشی ناحیه

در مرکز ورزشی ناحیه، هم بر تعداد ورزش‌های انجام شده در فضای باز و هم بر تعداد ورزش‌های که در فضای سرپوشیده انجام می‌شوند افزود می‌گردد. زمین‌ها در ابعادی استاندارد طراحی می‌شوند و در فضاهای ورزشی امکان برگزاری مسابقه نیز است.

شعاع کارکرد مرکز ورزشی ناحیه ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰ متر است و جمعیتی در حدود ۳۰۰۰ نفر را تحت پوشش قرار می‌دهد. متوسط مساحت این مرکز ورزشی، ۲۰ تا ۳۰ هزار مترمربع است و ظرفیت تماشاگران و بازیکنان آن ۷۰۰۰ نفر پیش‌بینی می‌گردد.

- مرکز ورزشی شهر

مرکز ورزشی شهر تقریباً همه فضاهای ورزشی مورد نیاز شهروندان را در بر دارد. اگر چه احداث برخی از این فضاها، مانند پیست اسکی، قایق‌رانی و مسیر کوه‌نوردی به شرایط اقلیمی و محیطی شهر بستگی دارد و قاعدتاً در بعضی از شهرها امکان احداث این فضاها وجود ندارد، سایر رشته‌های ورزشی در تمام شهرها قالب اجرا هستند. اندازه، شعاع عملکرد، جمعیت تحت پوشش و ظرفیت این مرکز ورزشی به جمعیت اندازه شهر بستگی دارد و بسته به مورد؛ تعیین می‌شود.

فضاهای ورزشی و تأسیسات جنبی پیشنهادی برای شهر

ردیف	نوع فضای ورزشی	فضای بسته	فضای باز	ردیف	نوع فضای ورزشی	فضای بسته	فضای باز
۱	اسکی	-	+	۱۹	قایقرانی	-	+
۲	ورزش باستانی	+	-	۲۰	کاراته	+	-
۳	بدمینتون	+	+	۲۱	کشتی و وزنه برداری	+	-
۴	مشت زنی	+	-	۲۲	موتورسواری	-	+
۵	بسکتبال	+	+	۲۳	والیبال	+	+
۶	تنیس	+	+	۲۴	هاکی	-	+
۷	تنیس روی میز	+	+	۲۵	هندبال	+	+
۸	تیراندازی	+	-	۲۶	واترپلو	+	+
۹	تکواندو	۹	-	۲۷	گلف	-	+
۱۰	جودو	+	-	۲۸	بیسبال	-	+
۱۱	دوچرخه سواری	-	+	۲۹	ورزش های مخصوص معلولان	+	-
۱۲	دو میدانی	-	+	۳۰	ساختمان اداری	+	-
۱۳	ژیمناستیک	+	-	۳۱	فضاهای ارتباطی و سبز	-	+
۱۴	سوارکاری	-	+	۳۲	بوفا	+	-
۱۵	شطرنج	+	-	۳۳	پارکینگ	-	+
۱۶	شنا و شیرجه	+	+	۳۴	تأسیسات	+	+
۱۷	شمشیربازی	+	-	۳۵	ساختمان های جنبی	+	+
۱۸	فوتبال	-	+				

